

ภารกิจค้นหาความจริงในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา กับคณะสมาชิกรัฐสภาอาเซียน

รายงานเรื่องการตอบโต้ต่อวิกฤตพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา จัดทำโดยกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน

 ASEAN PARLIAMENTARIANS
FOR HUMAN RIGHTS

 PEOPLE'S
EMPOWERMENT
FOUNDATION
มูลนิธิเสริมพลังชุมชน

สารบัญ

เกี่ยวกับกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน	i
เกี่ยวกับรายงานฉบับนี้	i
เกี่ยวกับรายงาน	ii
บทนำ	ii
ข้อค้นพบ	1
บทสรุป	7
ข้อเสนอแนะ	8
คณะผู้แทนและสมาชิกของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนที่ทำการวิจัย ค้นหาความจริงในครั้งนี้	11

ASEAN PARLIAMENTARIANS
FOR HUMAN RIGHTS

เกี่ยวกับกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชน (ASEAN Parliamentarians for Human Rights: APHR): กลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนเป็นเครือข่ายระดับภูมิภาคของสมาชิกรัฐสภาทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้ใช้ตำแหน่งหน้าที่อันโดดเด่นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เราช่วยสร้างภูมิภาคที่ประชาชนทุกคนสามารถแสดงออกถึงตัวตนของพวกเขาโดยปราศจากความหวาดกลัว ดำรงชีวิตได้อย่างเสรีโดยปราศจากการถูกเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทุกรูปแบบ และเป็นภูมิภาคที่การพัฒนาเกิดขึ้นพร้อมกับการมีสิทธิมนุษยชนเป็นแกนหลัก สมาชิกของเราใช้อำนาจหน้าที่ของเขาส่งเสริมสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทั้งภายในและภายนอกรัฐสภา พวกเขาทำงานใกล้ชิดกับภาคประชาสังคมเพื่อทำการจี้ค้นหาความจริง และเผยแพร่ข้อเสนอแนะและความเห็นต่อประเด็นสำคัญในระดับภูมิภาค

กลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนเกิดจากการตระหนักว่าประเด็นสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เชื่อมโยงกัน และเกิดจากความปรารถนาของสมาชิกรัฐสภาทั่วทั้งภูมิภาคที่ประสงค์จะทำงานร่วมกันข้ามพรมแดนเพื่อส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน

**PEOPLE'S
EMPOWERMENT
FOUNDATION**
มูลนิธิศักยภาพชุมชน

เกี่ยวกับมูลนิธิศักยภาพชุมชน (People's Empowerment Foundation: PEF): มูลนิธิศักยภาพชุมชนเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในระดับประเทศที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสริมภาพขั้นพื้นฐานโดยแก้ไขความต้องการพื้นฐานของกลุ่มคนรากหญ้าและกลุ่มเปราะบางในไทย มูลนิธิศักยภาพชุมชนได้ก่อตั้งหนึ่งในเครือข่ายขององค์กรรากหญ้าที่ใหญ่ที่สุดในไทยและทำงานส่งเสริมประชาธิปไตย

สิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และนานาชาติ โดยได้รวบรวมองค์กรรากหญ้ากว่า 60 องค์กรภายใต้เครือข่ายนี้ และปรับปรุงการเรียกร้องด้านความยุติธรรมและประชาธิปไตย ตลอดหลายปีที่ผ่านมา มูลนิธิศักยภาพชุมชนดำเนินงานหลายโครงการและได้ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา

เกี่ยวกับรายงานฉบับนี้

กลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนและมูลนิธิศึกษาภาพชุมชนได้จัดการศึกษาค้นหาความจริงในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมาที่คณะผู้แทนนำโดยสมาชิกรัฐสภาระหว่างวันที่ 13-16 พฤศจิกายน 2565 เพื่อเดินทางไปยังเมืองชายแดนภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ อำเภอแม่ฮ่องสอน และอำเภอแม่สะเรียง เพื่อประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในปัจจุบันที่กำลังส่งผลกระทบต่อชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์จากรัฐคาเร็น (กะเหรี่ยง) (Karen) และคาเรนนี (กะเหรี่ยงแดง) (Karenni) การศึกษานี้ได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับผู้พลัดถิ่นในประเทศ (Internally displaced people: IDP) และผู้ลี้ภัยเกี่ยวกับอุปสรรคของพวกเขา และรับฟังข้อร้องเรียนร้องเพื่อการปฏิรูปนโยบายและการคุ้มครองของพวกเขา

ระหว่างการศึกษาความจริงถึง 4 วัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ได้พูดคุยกับองค์กรท้องถิ่น ชุมชนผู้พลัดถิ่น และผู้ปฏิบัติภารกิจเชิงรุกเบื้องต้นเพื่อรับฟังเกี่ยวกับสถานการณ์และความท้าทาย รวมถึงการปรึกษาหารือกับองค์กรชุมชนเพื่อรับฟังว่าจะมีช่องทางออกเชิงนโยบายที่สมาชิกรัฐสภาจะต้องทำโดยทันที

บทนำ

เป็นเวลากว่า 3 ปีแล้วนับตั้งแต่การรัฐประหารที่ล้มเหลวในเมียนมา ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาสถานการณ์สิทธิมนุษยชนก็ถดถอยลงอย่างรวดเร็วไปสู่ระดับน่ากังวลอย่างยิ่งเรื่องความรุนแรงที่กระทำต่อพลเรือนที่ไม่มีอาวุธภายใต้การนำของอาชญากรสงครามที่กระทำการอันโหดร้ายป่าเถื่อนอย่างเป็นวงกว้างและเป็นระบบ

ผลกระทบจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับพลเรือนไม่ควรถูกด้อยค่า การใช้ปืนใหญ่และการโจมตีทางอากาศอย่างต่อเนื่องได้ขับไล่พลเรือนหลายหมื่นรายออกจากบ้านเรือนของเขา ตามรายงานของสหประชาชาติ มีประชาชนกว่า 2 ล้านคนต้องย้ายถิ่นฐานในเมียนมา อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังกล่าวมีแนวโน้มสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญตามการเก็บข้อมูลขององค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานในพื้นที่ที่ขัดแย้งและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาความเดือดร้อนอยู่เป็นประจำ ขณะที่บางส่วนได้หลบหนีไปยังส่วนอื่น ๆ ของประเทศไปอยู่ในเขตเมือง อีกจำนวนหนึ่งได้แสวงหาที่หลบภัยและการคุ้มครองตามแนวชายแดนเมียนมาซึ่งติดกับไทย ขณะเดียวกันไทยยังไม่ได้เซ็นอนุสัญญาปี ค.ศ. 1951 ว่าด้วยสภาพผู้ลี้ภัย แม้ว่าจะเป็นที่ตั้งค่ายผู้ลี้ภัยอย่างไม่เป็นทางการถึง 9 แห่ง และมีประชาชนอย่างน้อย 90,000 รายเข้ามาแสวงหาที่ลี้ภัยตั้งแต่ทศวรรษที่ 1980 ผู้ลี้ภัยบางรายติดอยู่ในสถานที่ที่ถูกกักต้งเป็นเวลาหลายปี ถูกกักบริเวณอย่างเข้มงวดภายในรั้ว และถูกขัดขวางจากการแสวงหาการจ้างงานในไทย ตามข้อมูลจากเครือข่ายภาคประชาสังคมกะเหรี่ยงสนับสนุนสันติภาพ (Karen Peace Support Network) เงินปันส่วนอาหารที่ผู้ลี้ภัยได้รับในปัจจุบันมีมูลค่าประมาณ 300 บาท หรือ 10 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน

ความท้าทายที่ชุมชนผู้พลัดถิ่นภายในต้องเผชิญมีมากมาย หลายพันรายได้รับความบอบช้ำทางจิตใจอย่างสาหัสจากความรุนแรงที่กระทำกับตัวเขา ครอบครัว และชุมชนของพวกเขา ผู้พลัดถิ่นภายในต้องแสวงหาที่ปลอดภัยและที่พักพิงชั่วคราวอย่างต่อเนื่องเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมเข้าไปอยู่ในท่ามกลางความรุนแรงของคณะรัฐประหาร ผู้คนที่พยายามกลับไปหมู่บ้านของเขาเสี่ยงต่อการถูกจับมาลงโทษ รวมทั้งการจับกุมตามอำเภอใจ การซ้อมทรมาน และการทำให้ถึงแก่ความตาย พวกเขาเหล่านั้นไม่มีที่ที่เรียกว่าบ้าน และไม่สามารถเข้าถึงการศึกษา สูญเสียวิถีชีวิต และไม่มีหลักการรับผิดชอบต่อผู้ก่อเหตุความรุนแรง จึงจำเป็นต้องเพิ่มแรงกดดันเพื่อแก้ไขสถานการณ์อย่างเร่งด่วน

ข้อค้นพบและการสังเกต

1 ความรุนแรงและการขัดขวางจาก
คณะรัฐประหารยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง

ขาดการเข้าถึงสาธารณสุข
และเครื่องอุปโภค **2**

3 การถูกจำกัดโอกาสด้านการศึกษา
อย่างรุนแรง

ความต้องการสำหรับการช่วยเหลือ
ด้านมนุษยธรรม **4**

1 ความรุนแรงและการขัดขวางจาก คณะรัฐประหารยังเกิดขึ้นต่อเนื่อง

ในบทสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างภารกิจนี้ องค์กรชุมชนเปิดเผยว่าคณะรัฐประหารขัดขวางหนทางลำเลียงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งยังต้องพึ่งพาตัวแสดงในระดับท้องถิ่นเพื่อเข้าถึงอาหารและการช่วยเหลือโดยตรง กลายเป็นความท้าทายสำหรับพลเรือนในการมีชีวิตรอด เนื่องจากบ้าน โรงเรียน ที่นา คลินิก และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ถูกวางระเบิดอย่างต่อเนื่อง บางรายหลบหนีเข้าป่าและพื้นที่ตามแนวชายแดนไทย - เมียนมา

สถานการณ์จากค่ายผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดนของรัฐคาเรนนี้กับไทยยังคงน่าเป็นห่วง เพราะว่ามีเสียงเครื่องบินเจ็ทของทหารบินอยู่รอบ ๆ พื้นที่ดังกล่าวเป็นประจำ และสร้างบาดแผลทางจิตใจต่อครอบครัวที่อยู่ภายใน ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมยังถูกขัดขวางจนไม่สามารถส่งความช่วยเหลือเข้ามาได้อย่างเสรีและปลอดภัย มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุระเบิดมากขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ ในเมียนมา ทุกพื้นที่ยังไม่ปลอดภัย

ภารกิจค้นหาข้อเท็จจริงของ APHR-PEF เรื่องความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พหุศักราช 2023 © APHR-PEF2023

ผู้พลัดถิ่นภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็กซึ่งถูกบังคับให้หลบหนีอยู่เป็นประจำ ความปลอดภัยของพวกเขาก็ถูกทำลายโดยการโจมตีอย่างสม่ำเสมอของคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่พวกเขาสร้างที่พักพิงชั่วคราว รวมถึงในบริเวณป่าไม้ซึ่งอาหาร ยา และปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตยังคงเข้าถึงไม่ได้ พวกเขาต้องการผ้าใบและเต็นท์สำหรับพักอาศัยเนื่องจากคนจำนวนมากไม่มีที่พักอาศัยที่เหมาะสม มีรายงานว่าพวกเขามักจะนอนบนใบตอง

ขาดการเข้าถึงสาธารณสุข และเครื่องอุปโภค 2

ในเรื่องการเข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขและเส้นทางสำหรับเข้ารับการรักษา คลินิกชายแดนในแม่ฮ่องสอนและแม่สะเรียงจัดหาที่พักสำหรับผู้ป่วยจากเมียนมาที่จำเป็นต้องเข้ามารักษาเนื่องจากเหตุระเบิด บาดแผล ต้องผ่าตัด และฟกคั่ง ซึ่งเป็นการไปตามเกณฑ์ของผู้ให้บริจาคนั้น เช่น คณะกรรมการช่วยเหลือและกักกันนานาชาติ (International Rescue Committee) โดยวัตถุประสงค์หลักคือการจัดหาที่พักสำหรับผู้ป่วยที่คอยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่ฮ่องสอนและแม่สะเรียงในไทย

ความจำเป็นเร่งด่วนคือยารักษาโรคและเสื้อผ้าสำหรับให้ความอบอุ่นสำหรับผู้ป่วยซึ่งยังขาดแคลน โรงพยาบาลในบางพื้นที่ของเมียนมายังขาดแคลนยาและเจ้าหน้าที่ ยาสำหรับการรักษาโรคเรื้อรังยังคงไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการเข้าถึงฐานข้อมูลของผู้ป่วยและประวัติการวินิจฉัยโรครายหลังจากการทะลักเข้ามาของผู้ลี้ภัย

ภารกิจค้นหาข้อเท็จจริงของ APHR-PEF เรื่องความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พฤษจิกายน 2023 © APHR-PEF2023

องค์กรท้องถิ่นไม่สามารถนำเข้ายาที่ได้รับบริจาคจากชุมชนระหว่างประเทศเนื่องจากองค์กรท้องถิ่นเหล่านี้ไม่ได้ขึ้นทะเบียน คลินิกแม่ตาหรือที่รู้จักในนาม “คลินิกหมอซินเธีย” ตามชื่อของผู้ก่อตั้ง ดร. ซินเธีย หม่อง (Dr. Cynthia Maung) เป็นองค์กรชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุขแก่ผู้ที่หลบหนีมาจากเมียนมาสู่ภาคตะวันตกของ ไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 คลินิกแม่ตาเป็นผู้จ่ายยาและอุปกรณ์การแพทย์ที่สำคัญให้กับองค์กรท้องถิ่นหลาย ๆ โดยมีคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross: ICRC) และ องค์กรแพทย์ไร้พรมแดน (Doctors Without Borders: MSF) เป็นผู้ช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วยที่รุนแรงเป็นหลัก

ผู้ให้บริการเวชเช่นคลินิกแม่ตาทำหน้าที่ของพวกเขาเป็นอย่างดีในการสนับสนุนคลินิกที่เปิดตามแนวชายแดน แต่ ความต้องการนั้นมีสูงมากและเงินทุนก็มีอยู่จำกัด ผู้หญิงท้องแก่ใกล้คลอดที่ต้องย้ายถิ่นเนื่องจากการสู้รบเสี่ยง ชีวิตของพวกเธอเพื่อมาคลอดลูกหลังจากถูกบังคับให้ย้ายออกจากหมู่บ้านที่ความขัดแย้งเพิ่มสูงขึ้น หญิงตั้งครรภ์ และการเกิดใหม่มีความเสี่ยงถึงชีวิต พวกเธอสามารถเสียชีวิตได้ระหว่างตั้งครรภ์หรือภายหลังคลอดเพราะต้อง หลบหนีเมื่อใดก็ตามที่ทหารเข้ามาประชิดที่ที่พวกเธอซ่อนตัวอยู่ หากผู้พลัดถิ่นภายในต้องการเข้ารับการรักษา พยาบาลในไทยจะต้องหาผู้สนับสนุนทางการเงินเพื่อช่วยรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาเอง เพราะโรงพยาบาลไทย ยังไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายสำหรับผู้พลัดถิ่นได้

3 การถูกจำกัดโอกาสด้านการศึกษา อย่างรุนแรง

ภูมิภาคนี้ด้านการศึกษาถูกจำกัดอย่างหย่อนรากลึกเนื่องจากข้อจำกัดทางระบบราชการ ทำให้เด็ก ๆ ที่เรียนในค่ายผู้ลี้ภัยไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับสูงขึ้นในไทยได้ เนื่องจากพวกเขาไม่มีเอกสารทางกฎหมายที่ยืนยันตัวตน จึงได้เรียกร้องให้ชุมชนระหว่างประเทศรับรองการศึกษาทางเลือกสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากกองทัพเมียนมาจงใจทำลายความพยายามของเด็ก ๆ ในการศึกษาต่อในภาษาและบริบททางวัฒนธรรมของพวกเขา

โรงเรียนต่าง ๆ ถูกระเบิดโดยคณะรัฐประหาร ขณะที่ครอบครัวถูกบังคับให้ตัดสินใจว่าจะส่งลูกไปเรียนหรือไม่ ทำให้เกิดการสูญเสียสิทธิในการศึกษาไปทั้งรุ่นอายุ ผู้ลี้ภัยไม่สามารถทำงานหรือค้าขายในพื้นที่ฝั่งไทยได้ พวกเขาจำเป็นต้องดำรงชีวิตอยู่โดยผู้บริจาค และไม่มีโครงการบูรณาการเพื่อปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อม ดังนั้นการคุ้มครองผู้ลี้ภัยที่พยายามหางานทำยังคงมีความเสี่ยง เมื่อพวกเขาต้องออกจากค่ายมาหางาน

ในค่ายผู้พลัดถิ่น ครูหนึ่งคนรับผิดชอบเด็กนักเรียนประมาณ 10-15 คน จำนวนครูขึ้นอยู่กับขนาดของแต่ละค่าย โดยครูส่วนใหญ่เป็นครูอาสาสมัครจากขบวนการอารยะขัดขืน (Civil Disobedience Movement) เด็ก ๆ ต้องการอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างมาก ปัจจุบันนักเรียน 10 คนต้องใช้สมุดร่วมกันเพียง 1 เล่ม นักเรียนยังคงเรียนหนังสือในค่ายผู้พลัดถิ่น และถูกเคลื่อนย้ายตลอดเนื่องจากการโจมตีทางอากาศ การให้นักเรียนไปเรียนหนังสือทำให้ต้องสนับสนุนด้านอาหารด้วยในขณะที่ต้องสอนหนังสือเด็ก ๆ เหล่านี้

การเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศกระทบต่อการเข้าเรียนของเด็ก ๆ เนื่องจากฤดูกาลเพาะปลูกเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงจนทำให้ครอบครัวเกษตรกรต้องนำลูกออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยงานในฤดูเพาะปลูกหรือเก็บเกี่ยว เด็กนักเรียนไม่สามารถเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยในไทยได้เพราะพวกเขาไม่มีเอกสารทางกฎหมายเพื่อยืนยันตัวตน และเอกสารทางการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยในไทยและชุมชนระหว่างประเทศ เนื่องจากเด็กจบจากระบบโรงเรียนที่จัดการโดยกลุ่มชาติพันธุ์

หญิงรายหนึ่งในค่าย Dawnoeku ซึ่งจัดตั้งเพื่อให้ที่พักพิงสำหรับผู้พลัดถิ่นในรัฐคาเรนีเปิดเผยต่อคณะผู้แทนของเราในแม่สะเรียงว่า ทุกวันเธอมักจะเถียงกับตัวเองว่าควรส่งลูกของเธอไปเรียนไหม เนื่องจากกลัวว่าจะเกิดการโจมตีของคณะรัฐประหาร ในด้านหนึ่งการส่งลูกไปเรียน โรงเรียนได้เป็นเป้าหมายของทหาร ตั้งแต่นั้นมา เธอปฏิเสธที่จะส่งลูกไปโรงเรียน ชุมชนผู้พลัดถิ่นเผชิญกับการตัดสินใจที่ยากลำบากนี้อยู่ทุกวัน

ความต้องการสำหรับการช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรม

4

ชุมชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหประชาชาติและหน่วยงานของสหประชาชาติได้ให้การรับรองแก่คณะรัฐประหาร เพราะได้จัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MoU) ภายในเมียนมา ทั้งนี้ตลอดบทสนทนาระหว่างภารกิจนี้ ผู้นำท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาสังคมกล่าวว่า การกระทำเหล่านี้ถูกตีความได้ว่าเป็นสัญญาณของการสวามิภักดิ์ต่อผู้ที่กดขี่พวกเขา ผู้ให้บริจาครวมทั้งสหประชาชาติ ได้แสดงให้เห็นมาเป็นเวลานานว่าหน่วยงานเหล่านี้ขาดความเข้าใจในการสนับสนุนความช่วยเหลือข้ามพรมแดน จนเป็นที่น่าท้อแก่สำหรับองค์กรท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้อำนวยความสะดวกด้านการลำเลียงความช่วยเหลือที่ปลอดภัยมาเป็นเวลากว่าหลายทศวรรษแล้ว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดสื่อสารว่า พวกเขาขอร้องไห้สมาชิกรัฐสภาสนับสนุนเรื่องการช่วยเหลือข้ามพรมแดน ผู้พลัดถิ่นภายในเผชิญกับข้อกีดกันในการเข้าถึงความช่วยเหลือข้ามพรมแดนอยู่บ่อยครั้ง จากผลของสงครามทำให้จำนวนของผู้พลัดถิ่นภายในเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในรัฐคาเรณี มีรายงานว่าผู้พลัดถิ่นภายในกว่า 200,000 คน พึ่งพาการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ปฏิบัติการทางทหารที่ผ่านมารวดเร็ว ๆ นี้ทำให้จำนวนผู้พลัดถิ่นเพิ่มขึ้นถึง 300,000 ราย ความต้องการด้านอาหารและที่พักอาศัยจึงเพิ่มเรื่อย ๆ แต่เงินทุนที่ไม่เพียงพอทำให้เป็นไปได้ที่จะช่วยเหลือได้ครอบคลุมทุกคน

ภารกิจค้นหาข้อเท็จจริงของ APHR-PEF เรื่องความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พฤษจิกายน 2023 © APHR-PEF2023

ทั้งที่มีความฟ่ายแพ้ของทหารเมื่อไม่นานนี้ คณะรัฐประหารยังคงเป็นภัยคุกคามอย่างร้ายแรงต่อสวัสดิภาพของพลเรือนชาวเมียนมา และยังคงมีการโจมตีทางอากาศและปฏิบัติการทางทหารอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่จำนวนผู้พลัดถิ่นภายในและผู้ลี้ภัยที่เพิ่มขึ้นตามแนวชายแดนไทย

เด็ก ๆ ต้องสูญเสียครอบครัวและเผชิญกับบาดแผลทางจิตใจซึ่งทำลายชีวิตวัยเด็กของพวกเขา เด็กอีกหลายคนทั่วประเทศยังเข้าไม่ถึงทรัพยากรการศึกษาและปัจจัยในการดำรงชีวิต ความกังวลหลักของพวกเขาคือการมีชีวิตอยู่รอด

องค์กรภาคประชาสังคมที่นำโดยผู้หญิงทำงานที่นำร่องในการแสดงความเข้มแข็งและการรับมือกับภาวะวิกฤต (Resilience) เพื่อเผชิญหน้ากับความหวาดกลัวและความไม่แน่นอน พวกเขา กำลังเสี่ยงภัยเพื่อส่งต่อความช่วยเหลือเพื่อช่วยรักษาชีวิตและส่งต่อความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เนื่องจากคณะรัฐประหารขัดขวางเส้นทางการช่วยเหลือ

รัฐบาลไทยและชุมชนระหว่างประเทศต้องสนับสนุนความกล้าหาญอันยิ่งใหญ่และการปรับตัวในภาวะวิกฤตนี้โดยการจัดหาความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม อาเซียนและชุมชนระหว่างประเทศต้องเร่งแก้ไขรากเหง้าของปัญหาที่ทำให้จำนวนผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งก็คือการมีอยู่ของคณะรัฐประหารที่ผิดกฎหมาย สิ่งนี้สามารถทำได้โดยการสนับสนุนฝ่ายประชาธิปไตยในเมียนมา รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างชาติ สนับสนุนความร่วมมือแบบล่างสู่บน (bottom-up approaches) ในการสร้างระบอบสหพันธรัฐ และก่อตั้งระบบธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น รวมทั้งการโดดเดี่ยวคณะรัฐประหารในทางการเมืองและการทหาร

ภารกิจค้นหาข้อเท็จจริงของ APHR-PEF เรื่องความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พฤษจิกายน 2023 © APHR-PEF2023

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

- สนับสนุนหลักการห้ามพลัดถิ่นกลับ (non-refoulement) ซึ่งได้รับการเคารพไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ และ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม การทรมาณและการกระทำที่บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 ของไทย
- อนุญาตให้หน่วยงานด้านมนุษยธรรมเข้าถึงกลุ่มผู้พลัดถิ่นภายในที่ข้ามมาฝั่งไทย และอาศัยอยู่ในค่ายพักพิงชั่วคราว และอนุญาตให้ส่งต่อผู้ป่วยเข้ามารักษาในโรงพยาบาลไทย
- ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องการทำงานขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เพื่อให้องค์กรท้องถิ่นหรือองค์กรชุมชนจดทะเบียนเพื่อรับความช่วยเหลือได้
- ปรับปรุงกระบวนการสมัครและคัดกรองของผู้ลี้ภัยที่เข้ามาในไทย
- สร้างความตระหนักรู้เรื่องกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและแนวปฏิบัติที่ดีให้แก่ตำรวจและทหารตามชายแดน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้เป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- พุดคุยเรื่องการสร้างพื้นที่ปลอดภัยบริเวณชายแดนไทย - เมียนมากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้พลเมืองเมียนมาหลบหนีเข้ามาอยู่ชั่วคราวได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีที่มีการโจมตีโดยคณะรัฐประหาร
- ยอมรับเอกสารทางการที่ออกโดยรัฐชาติพินรัฐของเมียนมา เช่น เอกสารของรัฐบาลท้องถิ่น สำหรับการซื้อขายและการนำเข้า เอกสารภาษี ใบรับรองการศึกษา และบัตรประชาชน เพื่อให้ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะได้อย่างรวดเร็ว
- โดดเดี่ยวคณะรัฐประหารเมียนมาในทางการทูตโดยการไม่เชิญตัวแทนคณะรัฐประหารเข้าร่วมการประชุมของเจ้าหน้าที่ระดับสูง และระงับการทำงานร่วมกันระหว่างกองทัพกับกองทัพเมียนมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานท้องถิ่นในจังหวัดที่ติดกับชายแดนเมียนมา

- จัดหาจิตแพทย์และนักบำบัดเพื่อหาแก้ปัญหาด้านสุขภาพจิตของผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นภายในที่มีบาดแผลทางจิตใจจากการอยู่ในพื้นที่สงคราม
- พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนบริเวณชายแดนทั้ง 2 ฝั่งในไทยและเมียนมาเพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือที่องค์กรท้องถิ่นเรียกว่าเมืองพี่น้อง (sister villages)
- สนับสนุนการจัดตั้งระบบข้อมูลด้านสุขภาพสำหรับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นชาวเมียนมาที่เข้ามารับการรักษในไทย
- สนับสนุนโครงการจิตเวชชันให้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในค่ายผู้ลี้ภัย
- ก่อตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายที่มาจากท้องถิ่นเพื่อรับผิดชอบด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ข้อเสนอแนะต่ออาเซียน

- เพิ่มเงินทุนและทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญให้กับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
- ทำงานกับภาคประชาสังคมของเมียนมาให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ในพื้นที่ที่ไม่ถูกควบคุมโดยคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะบริเวณชายแดนฝั่งที่ติดกับไทยและอินเดีย ความช่วยเหลือควรถูกลำเลียงผ่านองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อการต่อต้าน (Ethnic Resistance Organizations: EROs)
- ทำงานกับประเทศที่มีพรมแดนติดกับเมียนมา เช่น ไทย สปป.ลาว บังคลาเทศ อินเดีย และจีน เพื่อแจกจ่ายความช่วยเหลือให้ทั่วถึงมากขึ้น
- หาวิธีการตั้งโรงพยาบาลชายแดนในเมียนมา และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเพื่อลดจำนวนผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อมาในรักษาในไทย
- โอดเดี่ยวคณะรัฐประหารเมียนมาในทางการทูตโดยการไม่เชิญตัวแทนคณะรัฐประหารเข้าร่วมการประชุมของเจ้าหน้าที่ระดับสูง และระงับการทำงานร่วมกันระหว่างกองทัพกับกองทัพเมียนมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสหประชาชาติ ประเทศผู้บริจาค และชุมชนระหว่างประเทศ

- ทำงานกับภาคประชาสังคมของเมียนมาให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในพื้นที่ที่ไม่ถูกควบคุมโดยคณะรัฐประหาร โดยเฉพาะบริเวณชายแดนไทยและอินเดีย ความช่วยเหลือควรถูกลำเลียงผ่านองค์กรภาคประชาสังคมและกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อการต่อต้าน (Ethnic Resistance Organizations: EROs) รวมทั้งการจัดอบรมและอุปกรณ์การเรียนการสอนแก่ทั้งครูและนักเรียน
- สนับสนุนและให้เงินทุนสำหรับองค์กรที่นำโดยผู้หญิง สนับสนุนการฝึกอบรมเพื่อเสริมพลังอำนาจให้กับกลุ่มผู้หญิงในรูปแบบที่คนท้องถิ่นยอมรับ และให้ผู้หญิงเหล่านี้มีบทบาทนำ
- สร้างข้อตกลงสำหรับเงินทุนพิเศษเพื่อองค์กรที่จัดตั้งโดยกลุ่มชาติพันธุ์ คนท้องถิ่น และชุมชน โดยสร้างสหภาพหรือเงินทุนพิเศษโดยมีคุณสมบัติที่ยืดหยุ่นสำหรับองค์กรที่ไม่ได้จดทะเบียน
- ยอมรับเอกสารทางการที่ออกโดยรัฐชาติพันธุ์ของเมียนมา เช่น เอกสารของรัฐบาลท้องถิ่น สำหรับการซื้อขายและการนำเข้า เอกสารภาษี ใบรับรองทางการศึกษา และบัตรประชาชน เพื่อให้ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะได้อย่างรวดเร็ว
- อำนวยความสะดวกในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยใกล้ชายแดนไทย-เมียนมาให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้พลเมืองเมียนมาหลบหนีเข้ามาอยู่ชั่วคราวได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีที่มีการโจมตีโดยคณะรัฐประหาร
- ส่งเสริมอาเซียนในการทำงานกับประเทศที่มีพรมแดนติดกับเมียนมา เช่น ไทย สปป.ลาว บังกลาเทศ อินเดีย และจีน เพื่อตั้งระเบียบมนุษยธรรมตลอดแนวชายแดนเมียนมาเพื่อแจกจ่ายความช่วยเหลือให้ทั่วถึงมากขึ้น
- โดดเดี่ยวคณะรัฐประหารเมียนมาในทางการทูตโดยการไม่เชิญตัวแทนคณะรัฐประหารเข้าร่วมการประชุมของเจ้าหน้าที่ระดับสูง และระงับการทำงานร่วมกันระหว่างกองทัพกับกองทัพเมียนมา
- ยกเลิกการให้เงินช่วยเหลือและความช่วยเหลือด้านการเมืองแก่คณะรัฐประหารเมียนมา และกำหนดมาตรการคว่ำบาตรบริษัทที่กองทัพเป็นเจ้าของหรือควบคุมอยู่ รวมทั้งการคว่ำบาตรการซื้อขายอาวุธและน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินเจ็ท
- ทำให้แน่ใจว่าความยุติธรรมและความรับผิดชอบของอาชญากรรมสงครามต่อมนุษยชาติที่กระทำโดยคณะรัฐประหาร รวมทั้งการส่งเรื่องไปยังศาลอาญาระหว่างประเทศ

คณะผู้แทนและสมาชิกของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนที่ทำการทักความจริงในครั้งนี้

เมอร์ซี คริสตี้ บารเอนด์ (Mercy Christy Barends)

ประธานกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนและสมาชิกรัฐสภาอินโดนีเซีย

เมอร์ซี บารเอนด์ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของอินโดนีเซียจากพรรคประชาธิปไตยอินโดนีเซีย - การต่อสู้ (Democratic Party of Struggle: PDI-P) ตั้งแต่ปี 2557 เธอมีความสนใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศผ่านการทำงานของเธอในรัฐสภา ที่ซึ่งเธอเป็นประธานกรรมการเศรษฐกิจสีเขียว ในระดับระหว่างประเทศเธอได้ทำงานกับพันธมิตรสมาชิกรัฐสภาเพื่ออนาคตที่ไร้ฟอสซิล (Alliance of Parliamentarian Call for Fossil Free Future) กลุ่มพันธมิตรระดับโลกเพื่อกรีนนิวดีล (Global Alliance for Green New Deal) และแอร์ควอลิตี้ เอเชีย (Air Quality Asia) เมอร์ซีได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งประธาน APHR ตอนต้นปี 2565

เคลวิน ยี (Kelvin Yii Lee Wuen)

สมาชิกกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนและสมาชิกรัฐสภามาเลเซีย

เคลวิน ยี เป็นนักการเมืองชาวมาเลเซีย แพทย์ และศิลาแพทย์ เขาดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนครกุจิง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558 จากพรรคกิจประชาธิปไตย (Democratic Action Party: DAP) ซึ่งเป็นหนึ่งในเครือข่าย “แนวร่วมแห่งความหวัง” หรือปากาตัน ฮาราปัน (Pakatan Harapan: PH) เขาดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาพิเศษให้แก่รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขตั้งแต่เดือนเมษายนที่ผ่านมา และดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการด้านสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม เมื่อเดือนมกราคม 2564 และเป็นสมาชิกของกรรมการงบประมาณ เคลวินยังเป็นประธานปึกเยาวชนของพรรค และดำรงตำแหน่งเป็นประธานเยาวชนของแนวร่วมแห่งความหวัง

คณะผู้แทนและสมาชิกของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนที่ทำภารกิจค้นหาความจริงในครั้งนี้

ปิยรัฐ จงเทพ
สมาชิกรัฐสภาไทย

ปิยรัฐ จงเทพ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตบางนา กรุงเทพฯ จากพรรคก้าวไกล เขายังเป็นโฆษกของคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ ทิศการชายแดนไทย ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ก่อนหน้าได้รับเลือกตั้งเป็น สส. ปิยรัฐเป็น ผู้อำนวยการฝ่ายระดมมวลชนของกลุ่มเยาวชนที่ชื่อว่า “We Volunteer” หรือที่รู้จักกันในนาม วิโว่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองและรักษาความปลอดภัยให้กับผู้ร่วมชุมนุม และให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ชุมนุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นเยาวชนในการชุมนุมทางการเมืองระหว่างปี 2563-2565 ปิยรัฐยังเคยดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วย สส. รัชสิมัน โรม และทำงานเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายของพรรคก้าวไกล คุณปิยรัฐสำเร็จการศึกษาจากภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ชลริชา แจ็งเรื่อ
สมาชิกรัฐสภาไทย

ชลริชา แจ็งเรื่อ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานีจากพรรคก้าวไกล และเป็นสมาชิกคณะกรรมการการต่างประเทศ ชลริชายังเป็นนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มนิวเดียม เธอเป็นนักศึกษาที่ขับเคลื่อนเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองตั้งแต่มีการรัฐประหารในปี 2557 และมีปฏิบัติการกวาดล้างภาคประชาสังคมโดยรัฐบาลทหารเรื่อยมา เธอและเพื่อนนักกิจกรรมท่านอื่น ๆ ยังคงจัดการประท้วงขนาดเล็กอย่างสันติเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย หลักนิติรัฐ และหยุดการใช้อำนาจรัฐอย่างไม่มีขอบเขตของรัฐบาลทหาร ชลริชาได้รับพิจารณาให้เป็นนักโทษทางความคิดและนักปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชันแนล เธอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะสังคมศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะผู้แทนและสมาชิกของกลุ่มสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อสิทธิมนุษยชนที่ทำการถือค้ำหาความจริงในครั้งนี้

กัณวีร์ สืบแสง

สมาชิกรัฐสภาไทย

กัณวีร์ สืบแสง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย และเลขาธิการพรรคเป็นธรรม ก่อนหน้านี้ กัณวีร์ทำงานกับ UNHCR เป็นเวลา 12 ปี ใน 8 ประเทศ ได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ ชูแดนใต้ ชูแดน ซาด อูกันดา บังคลาเทศ และเมียนมา โดยที่สุดท้ายของการทำงานกับ UNHCR คือ การเป็นหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการในทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมียนมา ซึ่งอยู่ในเมืองพะอัน (Hpapun) รัฐคาเรน เขาจบการศึกษาทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและด้านมนุษยธรรม กัณวีร์ยังเป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิเพื่อสันติภาพ (Peace Rights Foundation) ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดตากของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และบริเวณชายแดนไทย-เมียนมา และส่งเสริมการปรับตัวเพื่อรับมือความเปลี่ยนแปลงภายหลังเผชิญวิกฤต

ริษะณา ชุณหะวัณ

สมาชิกรัฐสภาไทย

ริษะณา ชุณหะวัณ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรุงเทพจากพรรคก้าวไกล และเป็นคณะกรรมการการต่างประเทศ ก่อนหน้าเข้าร่วมกับพรรคก้าวไกล ริษะณาเป็นผู้ร่วมก่อตั้งองค์กรภาคประชาสังคมที่ชื่อว่า CONLAB มีจุดมุ่งหมายผลักดันการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน โดยเธอจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ เธอมีความสนใจเรื่องสิทธิมนุษยชน สาธารณสุข และความมั่นคงทางทะเล ริษะณาจบการศึกษาปริญญาโทด้านกฎหมายระหว่างประเทศ จากวิทยาลัยบูรพคดีศึกษาและการศึกษาแอฟริกา (SOAS) มหาวิทยาลัยลอนดอน